

Rondetafelgesprekken burgerwind Hamme-Grembergen

Achtergrond en vorige verslagen

Het plaatsen van windturbines kan tegenstand creëren. Het is van groot belang dat burgers in een zeer vroeg stadium betrokken worden bij een project. Daarom organiseert Bond Beter Leefmilieu (BBL) samen met burgercoöperaties Ampère en Ecopower rondetafelgesprekken waaraan een groep buurtbewoners en belanghebbenden deelnemen.

Dankzij hun feedback en informatie weten we beter welke vragen en bezorgdheden er leven in de omgeving.

Dit traject vindt plaats ruim voor het indienen van de vergunningsaanvraag, zo kunnen we een dossier samenstellen dat al op voorhand rekening houdt met de lokale gemeenschap.

Na het rondetafeltraject worden in een volgende fase alle buurtbewoners en geïnteresseerden geïnformeerd over het burgerwindproject en het vergunningstraject en krijgt iedereen de kans om verder vragen te stellen tijdens open informatiemomenten voor het brede publiek.

Een uitgebreide inleiding om dit initiatief te kaderen en het vorige verslag van de eerste rondetafel vind je op de websites van [Ampère](#) en [Ecopower](#).

Samenvatting over rondetafel 2

In rondetafel 2 bespraken we waarom hernieuwbare energie nodig is en hoe we op basis van voorstudies komen tot de huidige denkplaatjes: ver genoeg van de woningen, zodat iedereen (behalve een paar betrokken landbouwers) onder de grens van 40 dB(A) geluid blijft.

Daarbij werden de scenario's besproken, waarbij niet zeker is of de windturbine te Grembergen mogelijk is, omwille van natuur.

Het definitieve scenario ligt nog niet vast, maar er zijn weinig alternatieven.

Planning en timing

De deelnemers treffen elkaar maandelijks, voorlopig online uiteraard.

- Rondetafel 1 – kennismaking en aanpak rondetafels (25 januari 2021)
- Rondetafel 2 – het project (24 februari 2021)
- Rondetafel 3 – de milieu-impact (geluid) (29 maart 2021) – VERSLAG IN DIT DOCUMENT
- Rondetafel 4 – de milieu-impact (slagschaduw en natuur)
- Rondetafel 5 – de procedure (voorstel) en de lusten en lasten (voorstel)

Verslag tafel 3: het project en de ruimtelijke effecten – 29 maart 2021

De focus van de derde rondetafel ligt op de milieu-impact van een windproject op gebied van geluid en gezondheid.

Agenda

1. Verslag rondetafel 2
2. Toelichting geluid door expert David Mertens
3. Bespreking toelichting en communicatie-aspecten
4. Formuleren van vragen

1. Verslag rondetafel 2

Het verslag van rondetafel 2 wordt integraal goedgekeurd en mag publiek gedeeld worden. Het is te vinden op de websites van [Ampère](#) en [Ecopower](#).

2. Presentatie geluid en gezondheid

David Mertens is expert geluid en werkt samen met Ann Himpens die MER-geluidsdeskundige is bij Arcadis. In een uitgebreide toelichting bespreekt David de basisprincipes van geluid en de impact van een windturbine op gebied van geluid en gezondheid.

In de bijlage bij dit verslag vindt u de integrale presentatie.

3. Bespreking in groepjes

In drie groepen wordt de presentatie besproken. Algemeen is de toelichting helder. Ze biedt inzicht in geluidsfysica, in de impact van windturbines en maakt duidelijk dat het subjectief karakter een factor is in verband met hinder. De vragen die boven komen, worden toegelicht.

Wat is de situatie in het buitenland?

In verschillende landen zijn er afstandsregels, in Vlaanderen waar Vlarem geldt niet, tenzij je achtergrondgeluid wil gebruiken. In Vlaanderen wordt een windproject op de milieu-impact beoordeeld, niet op de afstand. Er wordt gekeken naar de hoeveelheid decibel ter hoogte van dichtstbijzijnde woning. Dat is een keuze van de Vlaamse overheid.

David was betrokken bij een recente studie voor een windproject dicht bij grens. Daarbij werd de Vlaamse en Nederlandse wetgeving vergeleken; tijdens de nacht is de Vlaamse norm net iets strenger dan de Nederlandse. Dit toont aan dat Vlarem in lijn ligt met de wetgeving in de buurlanden.

Kunt u de impact van windturbines gecombineerd met achtergrondgeluid toelichten? Het achtergrondgeluid is meestal niet constant dag en nacht, terwijl het geluid van een windturbine dat wel blijft. Wat is een oplossing hiervoor?

Achtergrondgeluid speelt mee in hoe windturbines worden ervaren. In de beoordeling focust men alleen op het specifiek geluid van de windturbine, dat is anders dan bij andere projecten. De stelling hierboven klopt volledig. Overdag zijn er vaak hoge waarden van achtergrondgeluid bij lagere geluiden voor de windturbine. In de nacht ligt het andersom: dan hoor je de windturbine meer omdat het achtergrondgeluid dan wegvalt. Daarom zijn er strengere nachtnormen in Vlarem. Wat kun je eraan doen? De windturbine stiller maken, of ze zachter doen draaien 's nachts.

Of last nu subjectief of objectief is, zijn er oplossingen mogelijk om ermee om te gaan?

Er moet altijd aan de Vlarem-normen voldaan worden. Deze zijn zo gekozen om de hinder zoveel mogelijk te beperken (en worden bij voortschrijdend inzicht ook bijgesteld), maar gezien hinder ook (deels) subjectief is, biedt dit geen 100%-garantie. Als de overheid (al dan niet na klacht van een buurtbewoner) vermoedt dat Vlarem niet wordt gerespecteerd, kunnen controlemetingen gevraagd worden. Hierbij wordt dan nagegaan of in praktijk ook effectief wordt voldaan aan de normen en kunnen indien nodig milderende maatregelen worden opgelegd.

Wat met het repetitief karakter van het windturbinegeluid?

Windturbinegeluid heeft een repetitief karakter, een zoef. Daar bestaan relatief weinig specifieke studies over. Meestal wordt verwezen naar windturbinegeluid om dit aspect mee te vatten. Het repetitief karakter wordt als hinderlijk ervaren. Het wordt veroorzaakt doordat de dalende wijk meer geluid geeft dan de opgaande. Een oplossing om dit geluid niet meer repetitief te laten zijn, bestaat momenteel niet. In het algemeen helpt het om het geluid te verlagen. Ook hier kan een oplossing liggen in het trager laten draaien of het geluidsniveau verlagen.

Vlarem is in vraag gesteld vorig jaar. Is die wetgeving nu onwettig?

Het Europees hof van justitie heeft opmerkingen gemaakt over de procedure om tot de Vlarem-normen voor windturbines te komen, niet over de Vlarem-normen zelf. De reden is dat er vooraf geen strategisch Milieu-Effect-Rapport (MER) gemaakt is over het beoordelingskader van Vlarem. Het hof wil dat elk nieuw wetgevend kader met een mogelijke milieu-impact voorafgaand onderzocht wordt op milieueffecten (inclusief die op mens en gezondheid). Om een milieu-effect-rapport voor een wetgeving op te maken is de nodige tijd nodig. De Vlaamse overheid heeft zich wel al geëngageerd om het MER op te maken zoals Europa vraagt. Dat leidt mogelijk tot aanpassingen in de wetgeving, maar evengoed ook niet. In tussentijd blijft de huidige wetgeving gelden.

Wat met zaagtanden en uilenveren, zijn die altijd aanwezig? Wat is hun impact op het rendement?

Zaagtanden en uilenveren verminderen turbulentie en daardoor het geluidsniveau. Het effect op het rendement van de windturbine valt mee, het is kleiner dan bij het brideren (het instellen van de windturbine zodat hij trager draait dan de maximum capaciteit) van windturbines. Ze zijn niet standaard geïnstalleerd op windturbines, maar in Vlaanderen bij nieuwe projecten meestal wel. De impact verschilt per type windturbine. Je mag rekenen op een vermindering van het geluidsniveau met een grootte-orde van 2 à 3 dB. Ze zorgen ervoor dat de zoef minder scherp is, het geluid wordt gebroken.

Is het voor geluid beter om een grote of kleinere windturbine te plaatsen?

Heel wat factoren spelen een rol hierbij. Vaak is het bronvermogen iets hoger bij een grote windturbine, maar dat is niet altijd zo: je hebt ook stille grote windturbines en luide kleine. Het bronvermogen kan bovendien ook aangepakt worden door zaagtanden en uilenveren, wat een substantieel effect geeft. Als de grotere windturbine ook een hogere mast heeft, dan staat de geluidsbron verder van de grond, wat dus gunstiger is voor het geluidsniveau aan de grond.

Er is niet zo'n groot verschil tussen de grootte van de wieken bij de beide scenario's. Bij een grote windturbine is de wijk een tiental meter langer (65m i.p.v. 55m). Een groot deel van het geluid wordt veroorzaakt door de snelheid van de wijk. Bij grote windturbines draait die wat trager, maar de snelheid van de tip is even groot.

Geven grotere turbines meer laagfrequentiegeluid?

Nee dat is niet zo, dat hangt van een aantal zaken af, niet specifiek van de grootte.

Is controle via metingen na de installatie mogelijk? Wie kan hierin een rol spelen?

Controle met metingen gebeurt na plaatsing van de windturbines. Er wordt gemeten over een bepaalde periode zodat alle weeromstandigheden worden meegenomen in de meting, zowel overdag als 's nachts. Indien nodig wordt er bijgestuurd. De metingen kunnen georganiseerd worden door de ontwikkelaar van de windturbines, al dan niet samen met de milieuambtenaar of milieu-inspectie. Deze metingen worden soms opgelegd in de vergunning, maar kunnen ook gebeuren op eigen initiatief van de burgercoöperaties.

Is het mogelijk om het geluidsniveau eens te ervaren via een simulatie? Of een fietstocht?

We kijken na of dit georganiseerd kan worden.

Hoe kunnen voordelen georganiseerd worden voor de buurt?

Dit wordt op een volgende rondetafel onderzocht.

4. Communicatie

Dit werd deels in kleine discussiegroepen besproken. Er was te weinig tijd voor een grondige discussie. We komen hier op terug in een latere rondetafel. Hieronder wordt de feedback samengevat.

De aanpak met een spreker en daarna discussies in groepen wordt als goed ervaren. De presentatie mag dan niet te lang zijn.

Om de buurt te betrekken, is een rechtstreekse aanpak nodig. Is er een vorm van buurtonderzoek mogelijk? In een groep werd gesuggereerd om een maandelijkse nieuwsbrief te bussen bij omwonenden. Een andere groep was ervan overtuigd dat enkel een aanpak per straat waarbij mensen rechtstreeks aangesproken worden, kan werken - dus niet via flyers of digitale weg. De indruk is bij sommigen ontstaan dat alles al beslist is. Er zal werk nodig zijn om dit recht te zetten naar de buurt.

Wie informatie wil verspreiden naar de buurt, mag altijd de link naar de verslagen op de website van [Ampère](#) of [Ecopower](#) delen.

Extra deelnemers aan de ronde tafel uit de Hamsesteeweg of de Oude Molenstraat zijn meer dan welkom. Nu volgen al een paar mensen uit die straten het project, maar wegens omstandigheden kunnen ze niet deelnemen aan de bijeenkomsten.

5. Volgende rondetafel

De volgende rondetafel (nummer 4, impact op milieu en omgeving via slagschaduw en impact op natuur) vindt plaats op maandag 26 april om 20.00 uur.